

תורה שבעל פה

מתנאים עד פוסקי זמננו – יחידה לעולים חדשים

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	(16x4)	—	64	נקודות
פרק שני	—	(12x3)	—	36	נקודות
סה"כ	—			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

השאלות

פרק ראשון (64 נקודות)

ענה על ארבע מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 16 נקודות).

משנה

1. תורה, מצוות ודרך ארץ

א. על פי המשנה, מצוות גמילות חסדים היא מן הדברים "שאינן להם שיעור".

(1) הסבר את הביטוי "אינן להם שיעור".

(2) אפשר לקיים את מצוות גמילות חסדים בגוף ואפשר לקיימה בממון.

ציין דוגמה אחת של גמילות חסדים בגוף ודוגמה אחת של גמילות חסדים בממון,

ו**כתוב** לאיזו מהן אין שיעור.

(9 נקודות)

ב. "וכל תורה שאין עמה מלאכה – סופה בטלה וגוררת עוון" (אבות, פרק ב', משנה ב').

הסבר מדוע תורה שאין עמה מלאכה – סופה "בטלה", ומדוע היא "גוררת עוון".

(7 נקודות)

אגדות חז"ל

2. מחלוקת וסמכות ההכרעה

א. רבן גמליאל גזר על רבי יהושע שיבוא אליו עם מקלו ומעותיו ביום שהוא יום הכיפורים על פי

חשבונו של רבי יהושע.

מה הייתה המטרה של רבן גמליאל בגזרה זו שגזר על רבי יהושע, ו**מדוע** לא גזר עליו שיאכל

וישתה ביום שהוא יום הכיפורים על פי חשבונו? (8 נקודות)

ב. מה עשה רבי יהושע בסופו של הסיפור, ו**מה** הייתה תגובתו של רבן גמליאל למעשה זה של

רבי יהושע? (8 נקודות)

סוגיות אקטואליות בהלכה

3. זהירות בדרכים

- א.** שיכור שהזיק חייב בנזק אף שלא היה מודע למעשיו בגלל שכרותו.
הסבר את הטעם לדין זה. (6 נקודות)
- ב.** הרב עובדיה יוסף נשאל אם כוהן שגרם לתאונה קטלנית רשאי לשאת את כפיו בברכת כוהנים.
- (1) אחרי איזו תאונה מותר לכוהן להמשיך לשאת את כפיו, ואחרי איזו תאונה אסור לו? נמק.
- (2) גם אם מותר לכוהן להמשיך לשאת את כפיו אחרי תאונה, הוא נדרש לעשות דבר מה קודם לכך. מהו?
(10 נקודות)

4. לשון הרע ורכילות

- א.** הסבר מהו "איסור לשון הרע", ומהו "בעל לשון הרע". (8 נקודות)
- ב.** הפוסקים דנו אם ראוי שמוֹרָה יבקש מתלמידיו לגלות לו מי מהם עשה מעשה לא טוב.
- (1) מה היה החשש של הפוסק שסבר כי לא ראוי לבקש בקשה זו?
- (2) לדעת הפוסק שתמך בבקשה זו, מה המורה צריך לומר לתלמידיו לפני הבקשה?
(8 נקודות)

נושאים מספרי הלכה

5. הלכות תפילה

- א.** מדוע תיקנו חכמים נוסח תפילה קבוע? (5 נקודות)
- ב.** (1) כנגד מה תיקנו חכמים כל אחת משלוש התפילות שבכל יום, וכנגד מה תיקנו בשבתות ובמועדים תפילה רביעית?
- (2) יש יום אחד בשנה שבו מתפללים גם תפילה חמישית.
- מהי התפילה? באיזה יום בשנה מתפללים אותה, ומדוע תיקנו אותה חכמים?
(11 נקודות)

פרק שני (36 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 6-9 (לכל שאלה – 12 נקודות).

משנה

6. כבודו של אדם

א. "יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך" (אבות, פרק ב', משנה י').

כתוב הסבר אחד לדברי חז"ל אלה. (3 נקודות)

ב. "רבי יהושע אומר: עין הרע, ויצר הרע, ו**שנאת הבריות** – מוציאים את האדם מן העולם".

(אבות, פרק ב', משנה י"א)

מהי "שנאת הבריות" שמוזכרת במשנה? כתוב שני הסברים. (6 נקודות)

ג. הלל הזקן ראה ברחצה בבית המרחץ – מצווה.

כיצד הסביר הלל לתלמידיו מצווה זו? (3 נקודות)

אגדות חז"ל

7. צדקה

א. (1) טורנוסרופוס שאל את רבי עקיבא:

"אם א-להיכם אוהב עניים הוא, מפני מה אינו מפרנסם?" (בבא בתרא, י"ע"א).

רבי עקיבא השיב לטורנוסרופוס שאנשים מרוויחים מן המציאות של עניים בעולם.

מה אנשים מרוויחים ממציאות זו, על פי רבי עקיבא?

(2) לפי אחד מן הפירושים שלמדת, כתוב רווח נוסף שאנשים מרוויחים מן המציאות של

עניים בעולם.

(6 נקודות)

ב. לדעת הרמב"ם יש שמונה מעלות בצדקה.

מהי המעלה הגבוהה ביותר, ו**מדוע** היא הגבוהה ביותר? (6 נקודות)

סוגיות אקטואליות בהלכה

8. תשובה

- א. כתוב שניים מן המרכיבים שחייבים לומר בוידוי, לפי הרמב"ם. (6 נקודות)
- ב. לפניך תיאור של שלושה מצבים. כל אחד מן המצבים נוגע לאדם שגנב בקבוק יין בהיותו ילד, ובבגרותו רוצה לחזור בתשובה.
- ציין מה דינו של החוזר בתשובה בכל אחד מן המצבים (1)-(3):
- (1) בקבוק היין עדיין ברשותו.
- (2) הוא שתה את היין כשהיה ילד.
- (3) הוא שתה את היין בבגרותו.
- (6 נקודות)

נושאים מספרי הלכה

9. הלכות תפילה

- א. על פי דין תורה, במה תפילות צריך אדם להתפלל בכל יום, ומתי במהלך היום עליו להתפלל? (6 נקודות)
- ב. האם נשים חייבות במצוות תפילה? נמק. (6 נקודות)

בהצלחה!